

SONIJA GHEORGHIEVA, VELIZAR VELKOV, *Bibliografia na bălgarskata arheologija*, ed. a II-a, Sofia, 1974, 478 p.

Prima ediție a acestui volum, epuizată acum, a apărut în 1957. La acea vreme ea s-a bucurat de o largă audiență în rândul specialiștilor atât din Bulgaria cât și din alte țări. Cea de-a doua ediție a *Bibliografiei arheologice bulgărești* este mai bogată. Ea cuprinde 9 523 de titluri, spre deosebire de prima ediție care avea un număr de 6 305 titluri. Evident, majoritatea lucrărilor adăugate o constituie studiile, articolele, cărțile etc. elaborate după anul 1957. Volumul este bine echilibrat. Înscririle titlurilor respectă logica cronologiei și tematicii istorice.

Autorii au găsit de cuviință ca în unele cazuri să explice conținutul studiului printr-o frază sau două.

Titlurile se însumează în următoarele capitole: I. Lucrări cu caracter general (arheologie și istorie); II. Comună primitivă; III. Traci, macedoneni, celti, iliri (epoca preromană); IV. Coloniile grecești; V. Dominația romană; epoca bizantină timpurie; VI. Slavii și așezarea lor; VII. Statul bulgar; VIII. Epoca dominației turcești; IX. Epigrafie; X. Numismatică; XI. Antropologie; XII. Monumente pentru harta arheologică a Bulgariei; XIII. Activitatea societăților de arheologie și muzeologie; XIV. Probleme ale arheologiei nebulgărești (aici

sînt incluse lucrări cu caracter general cum ar fi de pildă evoluția ornamentului, casa romană și lucrări cu subiecte privind istoria Egiptului, a Romei etc.); XV. Materiale biografice și bibliografice.

La rîndu-i fiecare capitol se subdivide în alte subcapitole. De exemplu, Epigrafia se împarte în următoarele subcapitole: 1. Inscriptii antice (diplome militare, mărci de vase, opaițe etc.); 2. Inscriptii medievale: a. bizantine, protobulgare (în limbile greacă și turcă); b. slavo-bulgare; c. latine, ebraice, grecești, turce, runice etc.

Volumul este însoțit de un indice, întocmit de Zl. Goceva. Bibliografia arheologiei bulgărești nu este scutită de unele neajunsuri. Din punctul nostru de vedere ar fi fost de dorit să existe un capitol rezervat epocii bizantine târzii. Cîteodată apar neconcordanțe între indice și titlurile lucrărilor. Altele nu sînt adăugate anumite studii și recenzii.

În pofida acestor neajunsuri volumul *Bibliografia na bălgarskata arheologija* va constitui un eficace instrument de lucru pentru toți arheologii și specialiștii în istoria veche a Bulgariei.

Petre Diaconu

Ioannis Skylitzes Synopsis historiarum, recensuit Ioannes Thurn (*Corpus Fontium Historiae Byzantinae*, vol. V, Series Berolinensis), Berlin și Novi Eboraci, 1973, 580 p.

În sfîrșit, iată și o ediție separată a operei lui Skylitzes, pînă acum cunoscută specialiștilor numai prin mijlocirea lui Cedren (vezi *Historiarum Compendium*, II, Bonn, 1839). Autorul acestei ediții, Hans Thurn, ne prezintă textul însoțit de un bogat aparat critic. Cercetătorii au posibilitatea să constate că multe dintre afirmațiile lui Skylitzes sînt

în realitate, rezultatul unor interpolări. În acest sens merită să amintim faptul că știrea potrivit căreia unul dintre comitopoli este omorît de vlahii călători la „Stejanii frumoși” între Castoria și Prespa, ar fi o interpolare. De remarcat însă că este vorba de o interpolare aproape contemporană și care, asemenea altora privind regiunea balcanică, pare să fie

datorată — crede editorul — unui bun cunosător al situațiilor locale.

Textul conține și unele inadvertențe. De pildă, Κλαβα Λόγγου (p. 348, 15), în loc de Κλυβα Λόγγου Skyl. Cedr., p. 457, 15.

În prefață, H. Thurn acceptă opinia lui E. Tzolakes conform căreia, opera lui Skylitzes Continuatus este, în fapt, opera lui Skylitzes. În acest caz însă ne întrebăm de ce

Skylitzes n-a amintit în preambulul cronicii sale printre izvoarele citate și opera lui Attaleiates. H. Thurn caută să ne dea un răspuns întrebării. El este însă neconvingător.

Oricum, ediția lui Skylitzes, îngrijită de H. Thurn, va stârni interesul tuturor bizanținiștilor.

Petre Diaconu